

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v základnej škole pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školskom roku 2010/2011 v SR

Následné inšpekcie s cieľom zistiť stav odstránenia zistených nedostatkov sa uskutočnili v **21** školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) a v **2** centrách špeciálno-pedagogického poradenstva (CŠPP) v Trenčianskom a Prešovskom kraji. Zo základných škôl (ZŠ) alebo tried ZŠ pre žiakov so ŠVVP boli **3** pri reedukačnom centre (RC), **2** pri diagnostickom centre (DC), **2** pri liečebno-výchovnom sanatóriu (LVS), **14** bolo špeciálnych základných škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím (ŠZŠ). Školy boli štátne, 1 cirkevná, s vyučovacím jazykom slovenským, centrá boli súkromné. V 18 subjektoch sa vykonali následné inšpekcie po tematickej inšpekcii, v 1 po následnej, v 2 po informatívnej inšpekcii. Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) uložila kontrolovaným školám a školským zariadeniam **91** opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, z toho bolo **45** odporúčaní, **1** upozornenie, **21** uložených opatrení, **2** záväzné pokyny a riaditelia škôl a školských zariadení prijali na odstránenie negatívnych zistení **22** opatrení. Prehľad uplatnených opatrení a ich akceptácia/splnenie sú uvedené v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1 Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení riaditeľmi škôl

Prehľad uplatnených opatrení										
spolu	91									
z toho	odporúčania		upozornenia		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		kontrolované opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn	
počet	45		1		22		21		2	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
		42	93,33	1	100	20	90,90	21	100	2

Vedúci zamestnanci kontrolovaných subjektov akceptovali a splnili **väčšinu** (94,50 %) uplatnených opatrení.

Najčastejšie sa vyskytujúce nedostatky v oblasti riadenia školy/školského zariadenia sa týkali

- používania názvu školy
- označovania tried
- prijímania žiakov do ŠZŠ
- zaradenia žiakov do ročníkov
- dodržiavania počtu žiakov v triedach, počtu detí vo výchovných/diagnostických skupinách, v oddelení školského klubu detí (ŠKD)
- vedenia pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy
- využitia možnosti zriadiť oddelenie s ochranným režimom v RC z dôvodu výrazného nárastu prijatých detí s narušeným psychosociálnym vývinom

v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania

- vhodných priestorových a materiálno-technických podmienok

vo výchovno-vzdelávacom procese

- rozvíjania kompetencií žiakov v oblasti informačných a komunikačných technológií, interpersonálnych kompetencií, sebahodnotenia žiakov
- zohľadňovania vzdelávacích potrieb jednotlivcov zadávaním diferencovaných úloh žiakom ŠZŠ z rôznych vzdelávacích variantov

v centrách špeciálno-pedagogického poradenstva

- poskytovania služieb klientom mimo cieľovej skupiny klientov vymedzenej zákonom

- vydávania rozhodnutí o prijatí klientov do poradenského zariadenia, súladu rozhodnutí s právnymi predpismi
- splňania kvalifikačných predpokladov riaditeľky zariadenia na výkon funkcie psychológa stanovených v jej pracovnej náplni
- ročného plánu kontinuálneho vzdelávania odborných zamestnancov zariadenia
- odbornosti poskytovaných služieb
- spolupráce odborných zamestnancov so zákonnými zástupcami detí alebo žiakov pri terapiách
- úplnosti správ z psychologického vyšetrenia týkajúcich sa absencie navrhovanej formy vzdelávania, písomného odporúčania na integráciu a odporúčaní pre výchovno-vzdelávací proces
- vybavenia zariadenia kompenzačnými pomôckami

Riaditeľom kontrolovaných subjektov uložila ŠŠI **45 odporúčaní**, okrem 3 boli všetky akceptované (93,33 %). Akceptáciou odporúčaní sa vytvorili predpoklady pre kvalitnejší výchovno-vzdelávací proces z hľadiska rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov, zadávania úloh s rozdielnou náročnosťou, využívania progresívnejších metód a foriem práce a zlepšenia priestorových a materiálo-technických podmienok školy. V CŠPP prispeli k skvalitneniu a inovovaniu terapeutických stratégií, doplneniu zariadenia špeciálnymi pomôckami, k sprehl'adneniu poskytovanej odbornej a intervenčnej starostlivosti, k správne stanoveniu diagnózy klienta a odporúčania jeho začlenenia do výchovno-vzdelávacieho procesu.

Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov nebolo možné v RC zriadiť oddelenie s ochranným režimom, čo môže mať negatívny dopad na efektivitu reedukačného procesu žiakov s ťažkými poruchami správania. Neakceptovaním odporúčania smerujúceho k využívaniu IKT vo výchovno-vzdelávacom procese nebolo zabezpečené rozvíjanie informačných kompetencií žiakov v ZŠ pri RC. V CŠPP neefektívni terapeutické činnosti spoluprácou so zákonnými zástupcami, logopedické intervencie sa aj v súčasnosti uskutočňujú v materských školách a v ZŠ v dopoludňajších hodinách bez prítomnosti zákonných zástupcov.

Štátna školská inšpekcia uplatnila **1 upozornenie** zriaďovateľa, poukázala na nevhodné priestorové podmienky školy a ich dopad na vyučovací proces. Krajský školský úrad prijal opatrenie na odstránenie zisteného nedostatku, opakovane rokoval so zástupcami MŠVVaŠ SR o poskytnutí finančných prostriedkov na ukončenie rekonštrukčných prác pôvodnej budovy špeciálnej školy. Úspešnosť rokovania (splnenie upozornenia) potvrdzuje fakt, že škola bola na začiatku školského roka presťahovaná z provizórnych priestorov do vlastnej zrekonštruovanej budovy.

Riaditelia škôl **prijali 20 opatrení**, prijaté opatrenia boli adekvátne vo vzťahu k zisteným nedostatkom. Ich splnenie (90,90 %) viedlo k prijímaniu žiakov do ŠZŠ v súlade s právnymi predpismi, vydávaniu rozhodnutí bez formálnych a obsahových nedostatkov v školách aj v CŠPP, k plneniu učebných osnov, dodržiavania počtu žiakov v triedach, skupinách a oddeleniach ŠKD, zvýšeniu kvality vedenia pedagogickej dokumentácie, zlepšeniu podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu, najmä v ZŠ pri RC, skvalitneniu výchovno-vzdelávacieho procesu, a to hlavne v oblasti rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov.

Neboli splnené 2 opatrenia. Nezriadenie školskej dielne v dôsledku iba čiastočnej kolaudácie budovy malo negatívny dopad na plnenie učebných osnov pracovného vyučovania, žiaci nemali možnosť pracovať s nástrojmi a náradím potrebnými pri práci s drevom a kovmi a nezískali manuálne zručnosti predpísané učebnými osnovami. Druhé opatrenie súviselo so spojením 2 tried na súbežné vzdelávanie do jednej miestnosti, čím bol prekročený najvyšší povolený počet žiakov v 3 triedach o 3 – 6 žiakov.

Niektoré opatrenia v súkromných CŠPP boli akceptované alebo splnené len čiastočne. Diagnostika ostala naďalej veľmi strohá s nízkou výpovednou hodnotou, niekedy chýbala, absentovali dátumy, podpisy zákonných zástupcov, informovaný súhlas zákonných zástupcov

bol doložený aj s polročným oneskorením. Dokumentácia klientov obsahovala nepresné a neúplné údaje. Denný výkon odborných zamestnancov bol formálny. Do ČŠPP v Trenčianskom kraji sa naďalej prijímali deti a žiaci jedným odborným zamestnancom v 1 deň v neprimeranom množstve (20 – 25 klientov).

Pozitívnym prínosom splnenia **21 opatrení uložených ŠŠI** (100 %) bolo skvalitnenie pedagogického riadenia v kontrolovaných subjektoch, prijímanie žiakov do ŠZŠ a napĺňanie tried žiakmi v súlade s predpismi, zvýšenie úrovne vedenia pedagogickej dokumentácie a zlepšenie podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu. Pozitívnym zistením v ČŠPP bolo doplnenie správ z vyšetrení o písomné vyjadrenie k školskému začleneniu, zosúladenie cieľovej skupiny klientov so zákonom, vypracovanie ročného plánu kontinuálneho vzdelávania odborných zamestnancov, úprava pracovnej náplne riaditeľky zariadenia a zabezpečenie základných kompenzačných pomôcok, ktoré z veľkej časti požíčovali školám.

Školská inšpekcia uložila **2 záväzné pokyny** na preradenie 2 žiakov do vyšších ročníkov, ktoré mali navštevovať v nadväznosti na ukončený ročník (žiak, hoci absolvoval 2. ročník, na konci ktorého neprospeš, ho neopakoval, ale bol zaradený do 1. ročníka; žiačka sa vzdelávala v 1. ročníku napriek tomu, že ho už úspešne absolvovala v inej škole). Problémy pri osvojovaní učiva učiteľia odstránili individuálnym prístupom k žiakom alebo vypracovaním individuálneho vzdelávacieho programu. Oba záväzné pokyny boli splnené (100 %), čo odstránilo nesúlad medzi zaradením žiakov do ročníkov.

Záver

Akceptáciou a splnením uplatnených opatrení sa priaznivo ovplyvnila činnosť špeciálnych škôl a centier špeciálno-pedagogického poradenstva. Zlepšenie nastalo v oblasti riadenia škôl a ČŠPP, podmienok výchovy a vzdelávania a odbornej činnosti centier, vo výchovno-vzdelávacom procese v školách a v poskytovaní služieb klientom ČŠPP. Neakceptovanie a nesplnenie uložených opatrení záporne vplývali na účinnosť reedukačného procesu žiakov s ťažkými poruchami správania, na plnenie učebných osnov, využívanie IKT vo výchovno-vzdelávacom procese, vhodnosť podmienok vyučovania v triedach a efektivitu terapeutických činností v ČŠPP. Čiastočnou akceptáciou odporúčaní a iba čiastočným splnením prijatých opatrení na odstránenie zistených nedostatkov v ČŠPP sa len mierne skvalitnila centrálna evidencia klientov, vedenie ich dokumentácie a prijímanie klientov do zariadenia.

Odporúčania a podnety

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

- určiť všeobecne záväzným právnym predpisom povinnú dokumentáciu, ktorú má viesť poradenské zariadenie, evidenciu, ktorú ma vykazovať

Zriaďovateľom škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

- podporovať finančne školy pri zlepšovaní priestorových a materiálno-technických podmienok

Riaditeľom škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

- zamerať kontrolnú činnosť na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov vo vyučovacom procese
- rešpektovať vymedzenú cieľovú skupinu žiakov vzdelávaných v ŠZŠ a stanovené počty žiakov v triedach
- rešpektovať rozdielne vzdelávacie potreby žiakov ŠZŠ podľa vzdelávacích variantov
- zlepšiť vedenie pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy